

Hospital Universitari
MútuaTerrassa

Unitat Docent Anàlisis Clíniques

Pla de Supervisió

PLA DE SUPERVISIÓ ANÀLISIS CLÍNIQUES

Coordinadora: Dra. Mònica Rodríguez Carballeira (cap d'estudis)

Autora:

Eva Guillén Campuzano (tutora de la Unitat Docent d'Anàlisis Clíniques)

Centre: Hospital Universitari MútuaTerrassa

Data d'elaboració: Abril 2012

Data d'aprovació Comitè de Docència: 29/05/2012

Data d'aprovació Comitè Executiu Assistencial: 15/10/201

Número revisions: 2a edició. 29/10/2015

Índex

1. Introducció	4
2. Responsabilitat i grau de supervisió.....	6

1. Introducció

La formació de facultatius especialistes és una activitat regulada per normes legals que han de complir obligatòriament els centres acreditats per desenvolupar aquesta activitat.

Concretament, l'Ordre SCO/3252/2006, de 2 d'octubre, del Ministeri de Sanitat i Consum, aprova i publica el programa formatiu de l'especialitat d'Anàlisis Clíniques. A més, el Reial decret 183/2008, de 8 de febrer, desenvolupa determinats aspectes del sistema de formació sanitària especialitzada. Concretament, aquest últim, a l'article 15, parla de la responsabilitat progressiva del resident i de la necessitat de documentar i aprovar els diferents nivells de responsabilitat.

Altres normatives legals especifiquen com s'han d'elaborar els plans individuals de cadascun dels especialistes en formació, així com l'avaluació contínua d'aquests.

ESTRUCTURA DE LES GUÀRDIES

El Laboratori d'Urgències és pràcticament independent de la resta d'àrees del Laboratori Clínic que analitzen mostres programades. Aquest laboratori té el seu propi personal, amb distribució i torns diferents i analitzadors diferents.

El resident està de guàrdia de presència física i té disponible un facultatiu, de guàrdia localitzable, per respondre davant qualsevol consulta o problema.

Residents de primer any

El resident d'Anàlisis Clíniques no fa guàrdies fins que no ha completat la rotació al Laboratori d'Urgències, on ha d'adquirir els coneixements i habilitats necessaris per a les tasques que exercirà quan comenci a fer guàrdies.

En les seves rotacions pel Laboratori d'Urgències, el resident té responsabilitats progressives, en funció de l'any de residència.

Residents de segon, tercer i quart any

Les activitats que ha de desenvolupar el resident de guàrdia són les mateixes una vegada comença a fer guàrdies, tant si es tracta d'un resident de segon any com si és de tercer o quart any. Al Laboratori d'Urgències, dins de les guàrdies, tenen les mateixes competències, tot i que pot variar lleugerament el nivell de responsabilitat.

NIVELLS DE RESPONSABILITAT

L'assumpció progressiva de responsabilitats va acompanyada d'un nivell decreixent de supervisió. Com a qualsevol altra activitat, durant el període formatiu, els residents han de seguir les indicacions dels especialistes del seu centre o unitat docent, d'acord amb les instruccions del tutor sobre el grau de responsabilitat dels residents que té al seu càrrec.

- **Nivell 1** (responsabilitat màxima). El resident realitza els procediments i n'informa sense necessitat d'autorització ni supervisió directa.
- **Nivell 2** (responsabilitat mitjana). El resident realitza els procediments sota la supervisió directa d'un especialista del servei.
- **Nivell 3** (responsabilitat mínima). Els procediments són realitzats per un especialista del servei; el resident ajuda o observa el procediment.

2. Responsabilitat i grau de supervisió

Es presenta a continuació un resum de les activitats que pot realitzar un facultatiu resident de guàrdia d'Anàlisis Clíniques, sempre sota l'assessorament d'un adjunt. No es pretén recollir exhaustivament totes i cadascuna d'aquestes activitats, però sí donar una idea de conjunt. De vegades són activitats que coincideixen amb aspectes recollits concretament al programa de l'especialitat.

En les taules 1 a 8 s'exposen els diferents nivells de responsabilitat segons l'any de residència.

Taula 1. Acceptació de mostres

El facultatiu en formació ha de saber com obtenir els espècimens analítics en condicions òptimes i poder donar resposta a consultes del personal del laboratori sobre:

RESPONSABILITAT	R1	R2	R3	R4
Acceptabilitat o no d'una mostra (priorització d'anàlisis davant mostres insuficients, selecció de les anàlisis que cal realitzar i les que no en mostres parcialment hemolitzades, coagulades, amb tubs inadequats, etc.)	N3-N2	N1	N1	N1
Sospita de mostres inadequades (contaminades, etc.)	N2	N1	N1	N1
Tractament de les mostres no habituals (procedents de drenatges, puncions, catèters, etc.)	N3-N2	N1	N1	N1
Tractament de les mostres procedents d'altres centres	N2	N1	N1	N1
Tractament i conservació de mostres recollides pel Laboratori d'Urgències però que han de ser analitzades pel laboratori de manera programada	N3	N2	N2	N2-N1
Tractament, conservació i enviament de mostres subcontractades ("diferides": recollides pel Laboratori d'Urgències però no analitzades de manera urgent)	N2-N1	N2-N1	N1	N1
Tractament i conservació de mostres recollides per a protocols o estudis	N3-N2	N2-N1	N1	N1
Problemes amb la identificació de les mostres	N3-N2	N1	N1	N1
Petició de dades addicionals al facultatiu sol·licitant sobre la situació del malalt o	N3	N2-N1	N1	N1

Unitat Docent Anàlisis Clíniques	
Pla de Supervisió	Octubre 2015

les anàlisis sol·licitades				
Consultes sobre els tipus de recipients per a l'obtenció de mostres urgents i diferides	N3	N2	N2	N2

Els residents de primer any s'inclouen en aquesta taula perquè la consecució de les habilitats que han d'aplicar en les guàrdies s'inicien durant el primer any en la rotació pel Laboratori d'Urgències.

Pot haver-hi més d'un nivell de responsabilitat, fins i tot amb les mateixes competències, per requerir diferent assessorament dels adjunts especialistes del Laboratori d'Urgències o del de guàrdia telefònica, segons el grau de complexitat de cada activitat en concret.

Taula 2. Validació de sèries analítiques

El facultatiu en formació ha de poder:

RESPONSABILITAT	R1	R2	R3	R4
Revisar els resultats dels materials de control de qualitat (ha de conèixer els materials de control intern i extern utilitzats, i les normes de control aplicades)	N2-N1	N1	N1	N1
Acceptar o rebutjar les sèries analítiques (ha de saber prendre decisions en funció dels resultats dels materials)	N2-N1	N1	N1	N1
Interpretar els resultats dels programes de control de qualitat establerts per a les anàlisis urgents	N3-N2	N2-N1	N1	N1

Taula 3. Calibratge dels instruments de mesura

El facultatiu en formació ha de poder:

RESPONSABILITAT	R1	R2	R3	R4
Identificar la necessitat o no de calibrar	N2	N2-N1	N1	N1
Revisar, seleccionar, registrar, identificar i actualitzar les dades dels materials de calibratge	N2	N2-N1	N1	N1
Seguir el procés de calibratge i acceptació o rebuig dels paràmetres del calibratge	N2	N2-N1	N1	N1
Arxivar i registrar els informes de calibratge	N2	N2-N1	N1	N1

Taula 4. Manteniment dels instruments de mesura

El facultatiu en formació ha de poder:

RESPONSABILITAT	R1	R2	R3	R4
Respondre a les consultes del personal de laboratori sobre el manteniment preventiu dels instruments del Laboratori d'Urgències	N2-N1	N1	N1	N1
Resoldre els problemes que es puguin detectar amb el manteniment preventiu o derivar-se'n	N2-N1	N2-N1	N1	N1
Fer el manteniment correctiu quan sigui possible (avaries), amb o sense suport del mantenidor extern	N3-N2	N2-N1	N2-N1	N1
Sol·licitar i seguir l'execució i resolució del manteniment correctiu, quan hagi de ser realitzat per un mantenidor extern	N3-N2	N2-N1	N2-N1	N1
Assegurar-se del correcte registre i documentació d'aquests manteniments	N2-N1	N1	N1	N1

Taula 5. Emissió d'informes

El facultatiu en formació ha de poder:

RESPONSABILITAT	R1	R2	R3	R4
Actualitzar la informació i assegurar-se que els responsables que hi apareixen com a signants d'Urgències són els que correspon	N2-N1	N1	N1	N1
Resoldre qualsevol dubte relacionat amb els resultats de les anàlisis que pugui tenir el personal del laboratori durant la verificació o validació dels resultats: interpretació de les alarmes dels instruments, conveniència o no de dilució d'una mostra i condicions d'aquesta, introducció de comentaris preestablerts, addició o supressió d'anàlisis al full de petició del sol·licitant, etc.	N2-N1	N2-N1	N1	N1
Decidir els comentaris interpretatius, quan no estiguin preestablerts	N3-N2	N2-N1	N1	N1

Unitat Docent Anàlisis Clíniques	
Pla de Supervisió	Octubre 2015

Taula 6. Assessorament al personal facultatiu d'altres serveis o centres

El facultatiu en formació ha de poder:

RESPONSABILITAT	R1	R2	R3	R4
Proporcionar al sol·licitant els aclariments que necessiti sobre el catàleg de prestacions (codi de l'anàlisi, ús restringit o no, etc.)	N2-N1	N1	N1	N1
Proporcionar al sol·licitant la informació necessària sobre les condicions de recollida de les mostres (urgents o no): preparació del pacient, tractament i conservació de la mostra, tipus de tub, volum mínim, additius, etc.	N2-N1	N2-N1	N1	N1
Informar de característiques particulars d'un resultat: valors crítics, modificació de resultats ja validats, interpretació d'un resultat en particular, etc.	N2-N1	N2-N1	N1	N1
Informar sobre les anàlisis subcontractades: centre, tramitació, condicions de recollida de la mostra, etc.	N2-N1	N1	N1	N1

Taula 7. Aspectes administratius i de personal

El facultatiu en formació ha de poder:

RESPONSABILITAT	R1	R2	R3	R4
Comunicar als responsables els canvis o absències del personal tècnic	N3-N2	N2-N1	N1	N1
Assegurar-se que es realitza el registre documental de les avaries, canvis de lot, resultats, etc.	N2-N1	N1	N1	N1

Taula 8. Aspectes organitzatius

El facultatiu en formació ha de poder:

RESPONSABILITAT	R1	R2	R3	R4
Coordinar l'activitat del Laboratori d'Urgències, en cas d'avaría o tall programat del sistema informàtic	N3-N2	N2-N1	N1	N1
Proporcionar equips o sistemes alternatius davant d'avaries no	N2-N1	N2-N1	N1	N1

Unitat Docent Anàlisis Clíniques	
Pla de Supervisió	Octubre 2015

reparables dels equips relacionats amb les activitats administratives: lectors, impressores, ordinadors, etc.				
Donar resposta davant la falta o la caducitat d'un reactiu	N2-N1	N1	N1	N1

HEMATOLOGIA

RESPONSABILITAT	R1	R2	R3	R4
Criteris de validació i de revisió al microscopi de les mostres de sang	N3-N2	N1	N1	N1
Revisió al microscopi òptic de les fórmules leucocitàries	N3-N2	N1	N1	N1

MICROBIOLOGIA

RESPONSABILITAT	R1	R2	R3	R4
Interpretació de la tinció de Gram de les mostres urgents	N3	N2-N1	N1-N2	N1
Interpretació de la tinció de Ziehl-Neelsen de les mostres urgents	N3	N2-N1	N1-N2	N1
Detecció d'antígens de <i>Legionella pneumophila</i> serogrup 1 en orina quan se sol·liciti amb caràcter urgent, mitjançant tècnica d'immunocromatografia	N3	N2	N2	N2-N1
Detecció d'antígens de <i>S. pneumoniae</i> en orina i LCR mitjançant immunocromatografia	N3-N2	N2-N1	N2-N1	N1
Aplicació de les tècniques de concentració d'antígens en orina	N3-N2	N1	N1	N1
Detecció d'antígens en LCR i sèrum de <i>Cryptococcus neoformans</i> mitjançant tècniques d'aglutinació de partícules de làtex	N3	N2	N2	N2
Diagnòstic de la brucel·losi mitjançant tècnica d'aglutinació en portaobjectes (reacció del rosa de Bengala)	N3	N2-N1	N2-N1	N1
Diagnòstic de VIH mitjançant immunocromatografia	N3	N2	N2	N2
Detecció d'antígens de <i>Plasmodium</i> en sang mitjançant immunocromatografia	N3	N2	N2	N1